

Nuo ko pradėti investuoti?

Aurimas Martišauskas
AB FMĮ FINASTA
Direktorius

Robertas Kijosakis

Vargšai dirba dėl pinigų ir juos išleidžia,
turtingųjų paslaptis – gebėjimas pinigus
priversti dirbti jiems.

Nuo ko pradėti investuoti?

- Ką reiškia „investuoti“ ir kuo tai skiriasi nuo „taupyti“?
- Finansinių instrumentų įvairovė
- Kaip formuojamas asmeninis portfelis?
- Kur ieškoti reikalingos informacijos?

Ką reiškia „investuoti“?

- Turėti aiškia savo ateities viziją
- Planuoti savo pinigų srautus
- Valdyti savo finansus pagal viziją
- Skirstyti savo lėšas ar kapitalą, siekiant išsaugoti jų vertę, sukaupti papildomų pajamų ar pelno
- Domėtis finansų rinkomis
- Pažinti save

Kas nėra investavimas?

- Tai nėra planas, kaip greitai praturtėti,
  - nes investavimas reikalauja laiko, supratimo ir kantrybės
- Tai nėra spekuliacija ar azartinis lošimas,
  - nes investavimas reikalauja planuoti, atsiriboti nuo emocijų ir nesiblaškyti
- Tai nėra aklas kitų žmonių investicinių sprendimų kopijavimas,
  - nes tik mes patys atsakome už savo sprendimus ir veiksmus

Ką reiškia „taupyti“?

- Atidėti pinigus „juodai“ dienai
- Užsitikrinti finansinį saugumą
- Neperlenkti lazdos

Kas nėra taupymas?

- Švaistymas
- Betikslis pinigų kaupimas
- Įsivaizduojamas poreikis
- Nieko neveikimas

Taupymas – investavimo preliudija

- Kurti finansinį stabilumą
- Veikti, užuot pasyviai stebėjus
- Planuoti, užuot dvejojus
- Žinoti, užuot blaškivusis

Finansinių instrumentų įvairovė

- Nuosavybės vertybiniai popieriai (akcijos)
- Skolos vertybiniai popieriai (obligacijos, vekseliai ir t. t.)
- Kolektyvinio investavimo subjektai (fondai)
- Pensijų fondai (3 pakopos)
- Pinigų rinkos priemonės (indėliai, gryniesi pinigai ir t. t.)
- Išvestinės finansinės priemonės (pasirinkimo sandoriai, ateities sandoriai ir t. t.)
- Kreditų rinkos „swap“ tipo sandoriai
- Kitos finansinės priemonės (REPO sandoriai, indeksai, žaliavos, SASO ir t. t.)

Nuosavybės vertybiniai popieriai

□ Akcijos – tai:

vertybiniai popieriai, patvirtinantys jos turėtojo (akcininko) teisę dalyvauti valdant įmonę, jei įstatymas nenustato kitaip, teisę gauti akcinės įmonės pelno dalį dividendais ir teisę į dalį įmonės turto, likusio ją likvidavus, ir kitas įstatymų numatytas teises

□ Akcijos gali būti:

- pagal suteikiamas teises: paprastosios arba privilegijuotosios (suteikiamos teisės ir jų įgyvendinimas skiriasi nuo paprastųjų akcijų);
- pagal išraiškos būdą: materialios (turi materialią išraišką – yra išspausdinti dokumentai) arba nematerialios (neturi materialios išraiškos – pažymimos įrašais vertybinių popierių sąskaitose).

Skolos vertybiniai popieriai

- Obligacijos – tai:
  - vertybiniai popieriai, patvirtinantys jo turėtojo teisę gauti iš obligaciją išleidusio subjekto joje nustatytais terminais nominalią obligacijos vertę (išmokama išperkant obligaciją), metines palūkanas ar kitokį ekvivalentą arba turtines teises
- Obligacijos gali būti:
  - su fiksuota arba kintama palūkanų norma;
  - su tolygiai augančiais mokėjimais, kai palūkanų norma priklauso nuo mokėjimo metų;
  - obligacija su nuliniu kuponu (t. y. emisijos kaina yra nustatoma žemiau nominalo ir palūkanos yra sumokamos iš karto, o ne už ketvirtį, pusmetį ar metus);
  - mišraus tipo, kai dalis obligacijų palūkanų mokamos pagal fiksuotą palūkanų normą, o dalis – pagal kintamą.

Išvestinės finansinės priemonės

- Pasirinkimo sandoriai („options“)
  - sandoris, suteikiantis teisę, bet ne įpareigojimą pirkti arba parduoti sandorio objektą už sutartą kainą sutartą dieną arba iki jos.
- Ateities sandoriai („futures“)
  - tai įsipareigojimas sutarta kaina ir sutartą dieną ateityje pirkti arba parduoti tam tikrą kiekį finansinio turto (vertybiniai popieriai, valiutos, akcijų indeksai, palūkanų normos, žaliavos ir pan.).
- Kreditų rinkos išvestinės finansinės priemonės
  - finansinė priemonė, naudojama pagrindinės (angl. „underlying“) pozicijos kredito rizikai apdrausti, kai ši rizika perduodama trečiajai šaliai, bet nuosavybės teisės į pagrindinę poziciją neperleidžiamos.

Kolektyvinio investavimo subjektai

- Investiciniai fondai (akcijų, obligacijų, žaliavų ir t. t.)
  - bendrosios dalinės nuosavybės teise juridiniams ar fiziniams asmenims priklausantis turtas, kurio valdymas perduotas valdymo įmonei. Investicinis fondas kaupiamas, siekiant investuoti turimas lėšas ir gauti grąžą.
- Biržoje prekiaujami fondai (ETF)
  - investiciniai fondai, kurie dažniausiai yra susieti su konkrečiu indeksu ir tokiu būdu atkartoja jo sudėtį ir grąžą. Šio tipo fondais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje (biržoje) panašiai kaip akcijomis.
- Privataus kapitalo fondai („private equity funds“)
  - investiciniai fondai, turimas lėšas investuojantys į nekotiruojamų įmonių akcijas. Privataus kapitalo fondai yra alternatyvių investicinių produktų sektoriaus segmentas.
- Ribotos rizikos fondai (rizikos draudimo fondai; „hedge funds“)
  - rizikos draudimo fondai yra alternatyvių investicinių produktų sektoriaus segmentas, pritraukiantis nemažai skolinto ir rizikos kapitalo. Šie fondai paprastai naudoja įvairias investavimo strategijas ir priemones, kurios yra neribojamos, dažnai yra naudojamos išvestinės finansinės priemonės.

Pensijų fondai

- Valstybės socialinis draudimas (pirma pakopa)
  - kai dalis apdraustojo atlyginimo pervedama valstybiniam socialinio draudimo fondui (SoDra)
- Kaupimas senatvės pensijai iš socialinio draudimo įmokų pensijų fonduose (antra pakopa)
  - kai dalis (šiuo metu 5,5 %) įmokų į SoDra yra pervedama į privačius pensijų fondus, kur yra investuojami sutinkamai su apdraustojo pasirinkta strategija (fondu)
- Papildomas kaupimas pensijai gyvybės draudimo įmonėse ar pensijų fonduose (trečia pakopa)
  - papildomas kaupimas pensijai investuojant laisvas lėšas į savanoriškuosius pensijų fondus ar gyvybės draudimo įmonių valdomus fondus

Finansinių priemonių pasirinkimas

- Kaip pasirinkti tinkamas finansines priemones (FP)?
  - Visų pirma reikia vadovautis iškeltais tikslais ir įvertinti savo rizikos laipsnį
- Kodėl svarbu žinoti visą finansinių priemonių įvairovę?
  - Nes taip bus lengviau pasiekti savo tikslus
- Ką daryti pasirinkus sau tinkamas FP?
  - Dar kartą įsitikinti, ar jos tikrai atitinka iškeltus tikslus ir rizikos laipsnį, ir investuoti!

Kaip formuojamas asmeninis portfelis?

- Nusistatyti tikslus ir turėti aišką investicinį planą
  - Tikslai turi būti konkretūs ir atitikti investuotojo viziją bei gyvenimo būdą.
  - Planas turi būti sudarytas raštu ir jo turi būti griežtai laikomasi.
- Apsispręsti dėl investavimo horizonto
  - Investavimo laikotarpis daro tiesioginę įtaką maksimaliam rizikos laipsniui, kurį linkęs prisiimti investuotojas
- Pamatuoti savo rizikos apetitą
  - Pažinti save, suprasti, kokią maksimalią riziką (svyravimus) norite prisiimti.
  - Kas tinka ir neša grąžą vienam investuotojui, gali iš esmės netikti kitam.

Diversifikacijos privalumai

- Kam reikalinga diversifikacija?
  - Rizikos paskirstymas naudojamas siekiant sumažinti asmeninio investicinio portfelio (IP) svyravimus
- Kaip galima diversifikuoti IP?
  - Skirtingos turto klasės
  - Sektoriai
  - Valiutos
  - Geografija
- Koks pagrindinis diversifikacijos principas?
  - Siekiant sumažinti nesistemine riziką, IP turi būti formuojamas taip, kad įvairių turto klasių priemonės turėtų neigiamą tarpusavio koreliaciją.

Diversifikacijos klaidos

- Pernelyg plati diversifikacija
  - Įtraukti į asmeninį portfelį daugiau nei 20 pozicijų dažniausiai yra netikslinga, nes tokį IP sunku suvaldyti vienam žmogui, be to, mažai tikėtina, kad tokia plati diversifikacija padės įgyvendinti tikslus.
- Nepakankama diversifikacija
  - Kad ir kokia gera akcija ar fondas būtų, visgi nepatartina dėti visų kiaušinių į vieną krepšį, nes taip išauga investavimo rizika.
- Nėra vieno „teisingo“ diversifikacijos būdo
  - Diversifikacija, kaip ir visas investavimo procesas, yra labai individualus dalykas ir priklauso nuo investuotojo tikslų.

Asmeninis portfelis - išvados

- Tai investicinis sprendimas, tinkantis konkrečiam žmogui
  - Nes kiekvienas iš mūsų yra unikalus ir turi savo gyvenimo nepakartojamą viziją
- Tai tik dalis viso investicinio turto
  - Asmeninis investicinis portfelis yra tik dalis visų žmogaus investicijų, todėl jį reikia vertinti ir konstruoti atsižvelgiant į visas investicijas
- Neinvestuoti į tai, ko nesuprantame
  - Investicinio proceso supratimas yra būtinas norint sėkmingai valdyti savo asmeninį portfelį, todėl negalima pirkti „geros“ akcijos todėl, kad kaimynas iš jos uždirbo n%.

Kur ieškoti reikalingos informacijos?

□ Internetas

- Naujienų agentūros ir finansiniai portalai (bloomberg.com, reuters.com, money.cnn.com, ft.com, marketwatch.com, quote.ru, finance.yahoo.com, finance.google.com ir t.t.)
- Mokomieji resursai (investopedia.com, spekuliantai.lt vpk.lt/lt/investuotoju-svietimas/, traders.lt, newyorkfed.org/publications)

□ Finansų konsultantai

- Visada galima (ir reikia) finansinio patarimo kreiptis į investicinių ir komercinių bankų profesionalus, tačiau negalima akiai jais vadovautis, nes niekas geriau Jūsų nepažįsta nei Jūs pats!

VILNIUS → INVEST
INVESTICIJŲ MUGĖ / INVESTMENT FAIR

Ačiū už dėmesį!